

FŐOLDAL > BECSAPOTT ROVAROK – ÉS AMIT ÉRTÜK TEHETÜNK

BECSAPOTT ROVAROK – ÉS AMIT ÉRTÜK TEHETÜNK

2022.12.21.

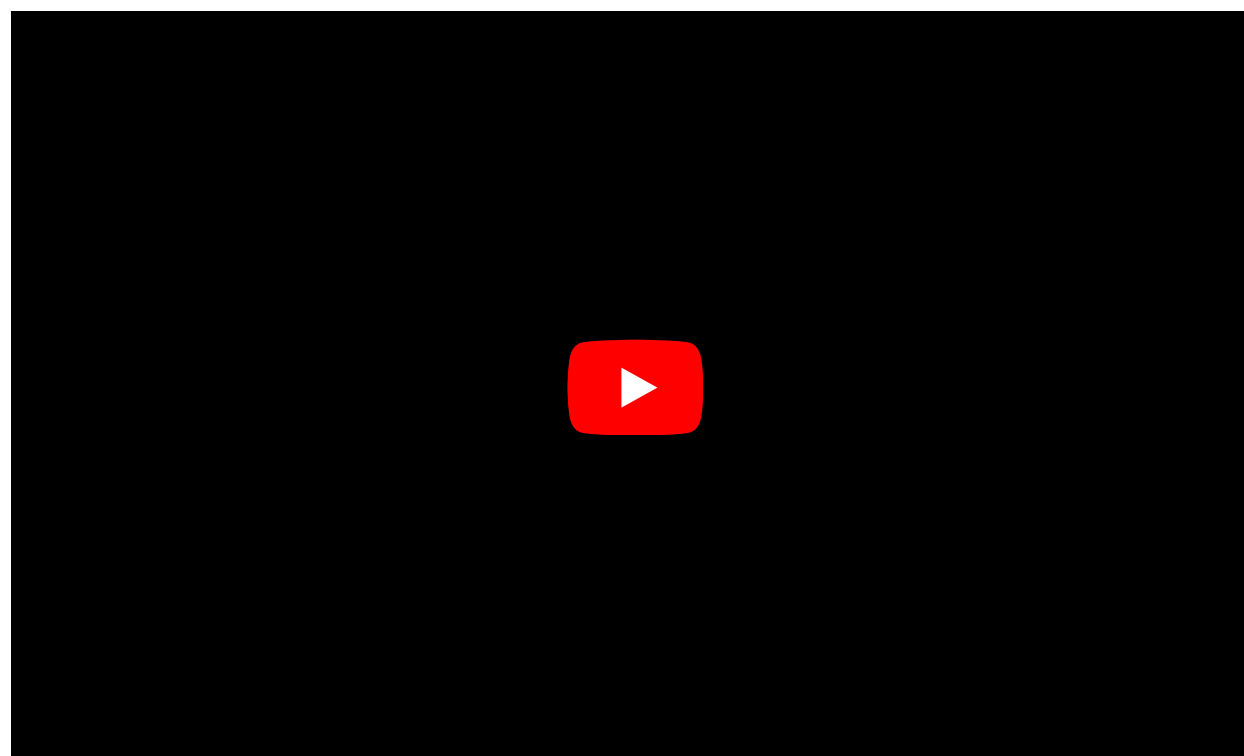
„Poláros világ” címmel Kriska György lélegzetelállító egyórás filmet készített Horváth Gáborral közös környezetoptikai kutatásairól: a film premierje december 27-én lesz a YouTube-on.

Az év legmulatságosabb kutatásáért járó rangos fizikai Ig Nobel-díjat 2016-ban az ELTE kutatói kapták. **Horváth Gábor** és **Kriska György** díjazott publikációja meglepő kérdést tett fel: *Miért vonzzák a szitakötőket a fekete sírkövek?* Évekig tartó intenzív kutatásuk során kiderült, hogy a válasz a visszavert fény polarizációs mintázatában rejlik. Ezt az emberi szem nem észleli, de a rovaroké igen – és a problémát éppen ez okozza.

Az emberi tevékenység hatására gyorsan változó környezet megzavarhatja az evolúciós fejlődés során kialakult viselkedésmintákat, az állatok viselkedésének irányítását olyan új környezeti ingerek vehetik át, amelyekről az állatok még nem rendelkeznek elegendő információval. Egyes mesterséges objektumok (pl. aszfaltutak, üvegépületek, napelemek, kivilágított hidak) optikai sajátágaik folytán például jelentős mértékű vízirovar-pusztulást okozhatnak.

A két kutatót egyaránt jellemző kíváncsiság, kompetencia és kreativitás izgalmas és termékeny fúziót eredményezett, amely jelentős tudományos felfedezésekhez, sok-sok szabadalomhoz és nemzetközi elismerésekhez vezetett. Az első közös kutatásból mindmáig tartó együttműködés lett, amelynek során a kutatási terület is egyre szélesedett.

A poláros fényszennyezés mára globális szinten veszélyezteti a biológiai sokféleséget, fontos lenne, hogy a jelenségről minél többet tudományt szerezzenek. A kutatópáros az első közös munka óta élményszerű, szórakoztató formában is közzé teszi a poláros fényszennyezés hatásával és mérséklésével kapcsolatos eredményeit, Kriska György sajátos természetfilmjei például évek óta csemegének számítanak a piacon.

A 25 éve folyó kutatásokról az Innovációs és Technológiai Minisztérium által meghirdetett Tudományos Mecenatúra Pályázat támogatásával idén közel egyórás film készült, amelynek premierje december 27-én reggel hat órakor lesz a YouTube-on. A *Poláros világ* azt mutatja meg, hogyan válhatott rendkívül fontossá a bevezetőben említett, látszólag nevetséges és marginális felfedezés, a film végére pedig azt is megtudjuk, hogyan lehet megmenteni a veszélyeztetett vízirovarokat, megváltoztatni a városképet, biztonságosabb hidakat és kikötőket építeni, haszonállatainkat megvédeni a vérszívóktól – vagy éppen miért vannak csíkok a zebrán.

A kutatásokról december 21-én blog is indul, amely a film tudományos alapjaival és egyes

témáival foglalkozik látványos képi és filmes szemléltetéssel. [A blog az alábbi linken olvasható, és 27-től megtalálható lesz benne a film is, beágyazva az előzetes helyére.](#)

Az open science jegyében a kutatók valamennyi munkája ingyenesen elérhető. A kutatásba a kezdetektől fogva bevontak civil közreműködőket, akik aktuális terepi információk megadásával, kísérleti helyszínek biztosításával segítik azóta is a munkát. Az induló blogban a bejegyzések végén interaktív teszt segíti a poláros világról megszerzett ismeretek rögzítését. A két kutató egyebek mellett ezekkel is sokat tesz a természet és a mesterséges környezet harmónijáért, a jövőt szolgáló környezetszemlélet kialakításáért.

A kutatókkal készült beszélgetés [2022. december 22-én 19 órától hallgatható meg a TTK podcastcsatornáján.](#)